

ENSENYAMENT

EL CATALÀ EN L'ENSENYAMENT SECUNDARI

• *David Casellas i Gispert-Girona*

A ningú no pot sorprendre, malauradament, que a la rodalia de Barcelona existeixin centres d'ensenyament on el castellà sigui la llengua predominant, però en canvi, sí que sorprèn que això passi en una ciutat tan catalana com Girona. Doncs sí, també a Girona hi ha centres d'ensenyament on la llengua predominant en les relacions dels alumnes és el castellà o espanyol. Això, evidentment, depèn de la ubicació del centre d'ensenyament: en un barri amb molta immigració o en un barri cèntric de Girona.

Pel que fa a la llengua dels professors hem de remarcar que majoritàriament és el català, molt emprat en les explicacions orals a classe i també (però en una proporció menor) en exercicis escrits, apunts, exàmens i llibres de text. Però aquest ús de la llengua catalana, no sembla que repercuteixi en un major ús del català per part de l'alumnat.

Una qüestió a demanar-se és la següent: com pot ésser que un alumne incapaç d'escriure i parlar correctament la llengua catalana aprovi el curs i passi al següent? Som massa benèvol, els professors de català? Ben segur que sí, som massa condescendents, seria impossible trobar alumnes a quart curs de formació professional incapaços d'articular quatre mots seguits en català, i em refereixo a vailets que ja han nascut a Catalunya. Els professors hauríem de valorar el català oral i no solament l'escrit. Ens interessa molt que una persona parli el català, encara que escrivint-lo cometi algunes faltes d'ortografia. El futur de la llengua ve perquè aquesta sigui usada pel poble, no tan sols pels intel·lectuals.

Però per què no donem importància a la llengua oral? Jo crec que, principalment, hi ha un únic motiu: és molt més senzill i barat dedicar-se solament a la llengua escrita. Em refereixo al fet que una classe de conversa no es pot dur a terme amb un grup de 35 alumnes, ja que o bé voldran parlar tots alhora o bé haurà alumnes que no hi intervindran mai. I per altra banda, si volem que cada alumne faci una o diverses exposicions orals a classe ens falta temps per a endegar-les. A més, si volem que l'exposició hagi estat útil per a l'alumne, cal que s'adoni dels errors que hi comet, per la qual cosa és gairebé imprescindible gravar-la en una cinta a fi que després es pugui sentir. És fàcil d'entendre que això requeriria gairebé un ensenyament individualitzat, cosa difícil d'aconseguir si no hi ha una aportació molt gran de diners amb un consegüent augment del nombre de professors i disminució del d'alumnes. Per tant, és natural que solament alguns professors s'atreveixin a portar a terme, de manera experimental, alguna activitat d'aquest tipus. Això, teòricament, amb la reforma de l'ensenyament hauria de canviar, però malauradament no sembla que el nombre d'alumnes per classe disminueixi gaire ni que es contractin més professors (som en una època de crisi!). Potser l'únic que millorarà serà el nombre d'hores que els alumnes tindran de llengua (tant catalana com castellana; no oblidem que hem de ser bilingües!).

Un dels motius de la desconeixença de la llengua catalana és la mala distribució social dels habitants de les ciutats: hi ha barris d'immigrants i barris d'autòctons. I desgraciadament això és difícil que canviï, per la qual cosa continuarem tenint centres d'ensenyament on el nivell de català exigut als alumnes és molt alt, mentre que en altres centres gairebé donen aprovat general a tothom. La justificació d'aquest fet és la següent: si no es feia així quasi cap alumne passaria de primer curs. Però, amb això possiblement ni fem un favor als alumnes ni a la societat.